

Mr. drs. M.J.G. Schroeder
advocaat
Jan Pietersz. Coenstraat 7
2595 WP 's-Gravenhage

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Contactgegevens

T 070 – 799 94 59
M 06 – 42623260
F 070 – 221 17 35
E mschroed@xs4all.nl

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk
21 maart 2023		

Onderwerp

Internetconsultatie Wet op de politieke partijen

Geachte Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Vergelijk het ter consultatie aangeboden concept wetsvoorstel Wet op de politieke partijen (“Wpp”, bedoeld is het concept wetsvoorstel) met de Hongaarse transparantiewet zoals die is beschreven in het arrest van het Europees Hof van Justitie van 18 juni 2020, C-78/18, Commissie/Hongarije, ECLI:EU:C:2020:476. Ik constateer dat de Wpp op de belangrijke punten een aangescherpte variant is van de Hongaarse transparantiewet.

Ingevolge de artikelen 39 Wpp en 53 Wpp mag een politieke partij geen bijdrage ontvangen van een ander dan een Nederlandse donateur.

Deze verboden kunnen naar mijn mening niet ZONDER MEER worden afgedwongen.

De Memorie van Toelichting bij de Evaluatiewet Wfpp -- Tweede Kamer, vergaderjaar 2020–2021, 35 657, nr. 3 – had wel oog voor Europees recht. Onder het kopje ‘3. Verbod giften buiten de EU/EER en volledige transparantie giften binnen EU/EER’ staat er:

“[...] Gezien het toegenomen risico van buitenlandse beïnvloeding en gelet op de belangrijke positie van politieke partijen in onze democratie is uitsluitend transparantie van giften niet langer toereikend. Daarom worden in het wetsvoorstel maatregelen getroffen om giften van buiten de EU en de EER aan Nederlandse politieke partijen en hun neveninstellingen te verbieden. Voor buiten de EU en de EER wonende kiesgerechtigden voor de verkiezing van de Tweede Kamer wordt een uitzondering gemaakt en het blijft hen derhalve toegestaan om te doneren aan Nederlandse politieke partijen en hun neveninstellingen. De gedachte daarachter is dat zij omdat zij over stemrecht voor de Tweede Kamerverkiezing beschikken deel uitmaken van de Nederlandse democratie en dezelfde rechten hebben als andere kiesgerechtigden. Dat betekent dat zij ook over het recht beschikken om aan politieke partijen te doneren als alle andere kiesgerechtigden voor deze verkiezing. Gelet hierop vindt de regering het niet gerechtvaardigd dat personen die uitsluitend de nationaliteit van een derde land hebben en die in Nederland wonen, mogen doneren aan Nederlandse politieke partijen en hun

neveninstellingen. Voor derdelanders die in Nederland wonen geldt die kiesgerechtigdheid pas bij nationalisatie.

Giften die afkomstig zijn van gevers uit de EU en de EER blijven eveneens toegestaan. Een verbod op dergelijke giften acht de regering niet proportioneel gelet op het in de EU en EER geldende vrije verkeer van kapitaal. Tevens hebben de meeste Nederlandse politieke partijen nauwe banden met Europese zusterpartijen, bijvoorbeeld doordat zij zijn aangesloten bij een politieke partij op het niveau van de EU. Het moet mogelijk blijven om financiële banden met deze partijen te blijven onderhouden. Een belangrijke randvoorwaarde hierbij is echter dat het duidelijk moet zijn waar en van wie eventuele giften uit andere landen van de EU/EER afkomstig zijn. [...]"

En verderop:

"Ten aanzien van het beginsel van het vrije kapitaalverkeer bepaalt artikel 63, eerste lid, van de VWEU dat alle beperkingen van het kapitaalverkeer tussen lidstaten onderling en tussen lidstaten en derde landen verboden zijn. In de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: HvJEU) zijn diverse dwingende redenen van algemeen belang aanvaard die toegespitst zijn op het rechtvaardigen van beperkingen ten aanzien van het vergroten van transparantie van de financiering aan bepaalde maatschappelijke organisaties, zoals politieke partijen, die gelet op de doelstelling die zij nastreven en de middelen waarover zij beschikken, grote invloed kunnen uitoefenen op het openbare leven en het publieke debat.¹ Daarbij geldt voor de betrokken nationale regeling het vereiste dat, wil zij gerechtvaardigd zijn, de beperking noodzakelijk en geschikt moet zijn om dat doel te bereiken en ook niet verder moet gaan dan strikt genomen noodzakelijk is om het doel te bereiken,² naast de eisen van evenredigheid en coherentie."³

In het voorgestelde artikel 23a Wfpp was bepaald dat een politieke partij geen bijdrage ontvangt van:

- a. een geveer die geen onderdaan is van een lidstaat;
- b. een geveer die onderdaan is van een lidstaat, niet zijnde Nederland, maar die zijn werkelijke woonplaats buiten een lidstaat heeft; of
- c. een geveer, zijnde een rechtspersoon, die geen zetel heeft in een lidstaat.

Uiteindelijk kwam artikel 23a, eerste lid, Wfpp te luiden: "Een politieke partij ontvangt geen geldelijke bijdrage of bijdrage in natura van een niet-Nederlandse geveer."

Waar blijven die overwegingen omtrent het verdragsrecht in het thans aangeboden concept-wetsvoorstel Wpp?

Naar mijn mening zijn de voorgestelde artikelen 39 Wpp en 53 Wpp ("Een politieke partij ontvangt geen bijdrage van een ander dan een Nederlandse donateur.") strijdig met het EU-recht, met name met artikel 63 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en artikel 12 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

Ook wijs ik op **artikel 22 VWEU**: Iedere burger van de Unie die verblijf houdt in een lidstaat, waarvan hij geen onderdaan is, bezit het actief en passief kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen en Europese verkiezingen in zijn verblijfplaats, onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van de lidstaat.

---

¹ HvJEU 18 juni 2020, C-78/18, Commissie/Hongarije, ECLI:EU:C:2020:476, punt 80.

² HvJ EG 4 juni 2002, C-367/98, Commissie/Portugal, ECLI:EU:C:2002:326, punt 49.

³ HvJ EU 6 maart 2018, C-52/16 en C-113/16, SEGRO en Horvath, ECLI:EU:C:2018:157, punten 41–42

Het lijkt niet houdbaar dat het mij – van Luxemburgse nationaliteit, wonend in Rotterdam, advocaat in Den Haag – kan worden ontzegd, een geldelijke bijdrage te leveren aan de politieke partij waartoe ik in de gemeenteraadsverkiezingen behoor. Daarmee zou mijn verkiesbaarheid wettelijk worden belemmerd. Het zijn niet “dezelfde voorwaarden als de onderdanen van de lidstaat”.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'M.J.G. Schroeder'. The signature is written in a cursive style with a large initial 'M' and a long horizontal stroke at the end.

mr. drs. M.J.G. Schroeder